

Utjecaj edukacijskih tečajeva na informiranost trudnica o dojenju

The impact of educational courses on knowledge about breastfeeding in pregnant women

Škugor Tina¹, Šimunović Maria¹, Lubina Ana², Sekondo Deniza³, Žunić Hrvojkja¹

¹Sveučilište u Dubrovniku, Ćira Carića 4, 20000 Dubrovnik, Hrvatska

¹University of Dubrovnik, Ćira Carića 4, 20000 Dubrovnik, Croatia

²Pulmološki i imunološki odjel, Opća bolnica Dubrovnik, Roka Mišetića 2, 20000 Dubrovnik, Hrvatska

²Department for pulmonology and immunology, General Hospital Dubrovnik, Roka Mišetića2, 20000 Dubrovnik, Croatia

³Zavod za hitnu medicinu Dubrovačko-neretvanske županije, Dr. Ante Šercera 4b, 20000 Dubrovnik, Hrvatska

³Department of Emergency Medicine Dubrovnik-Neretva County, Dr. Ante Šercera 4b, 20000 Dubrovnik, Croatia

Sažetak

Razdoblje trudnoće, porođaja i roditeljstva predstavlja novo iskustvo mladim roditeljima, ali može uzrokovati i znatne probleme, i to zbog nedostatne informiranosti, tj. poznavanja problematike cijeloga procesa. Zbog nedostatka mogućnosti ili malog stupnja zainteresiranosti za savjete educiranih osoba oni ostaju uskraćeni za važne informacije vezane uz zdravlje novog člana obitelji. Najveći stupanj nedostatka poznavanja opisane problematike u svezi je s prirodnim porođajem i procesom dojenja. Medicinske sestre/tehničari u bolničkim ustanovama i patronažne sestre najčešće opisuju spomenutu problematiku. Danas postoji znatan broj izvora netočnih informacija dostupnih mladim roditeljima i članovima njihovih obitelji. Najučinkovitija metoda edukacije mladih roditelja provođenje je edukativnih tečajeva koje organiziraju stručnjaci kako bi se ujedno prepoznale netočne informacije. U Općoj bolnici Dubrovnik organizirani se tečajevi za trudnice, a na njima mogu sudjelovati i budući očevi. Predavači su mr. sc. dr. med. Željko Bačić i bacc. med. techn. Sabina Dilberović. Međutim, tečajevi se plaćaju, a na njima se govori o porođaju, vježbama disanja te se obilazi rodilište, od predrađaonice do ginekološkog odjela. Nadalje, predstavnici patronažne službe, u prostorima službe, održavaju besplatne tečajeve za trudnice svakog prvog četvrtka u tekućem mjesecu.

Glavne riječi: trudnoća • porođaj • roditeljstvo • tečajevi • dojenje

Kratki naslov: Edukacijski tečajevi o dojenju

Abstract

The period of pregnancy, childbirth and parenting is a new experience for young parents, but it could cause significant problems due to insufficient level of knowledge, ie, knowledge of the problems of the entire process flow. Due to lack of opportunities or a small degree of interest in obtaining advices/informations from the properly educated personnel it deprives them from getting important information concerning health of the new family member. The highest is the lack of knowledge in connection with the natural process of childbirth and breastfeeding. Nurses/technicians in hospitals and nurses from public health departments usually describe this issue. Today, there is a significant number of sources of false informations available to young parents and their family members. The most effective method of educating young parents is to conduct educational courses organized by experienced experts which can identify inaccurate informations. General Hospital in Dubrovnik organizes courses for pregnant women, in which could participate future fathers. Lecturers are MD, MSc Željko Bacic and Sabina Dilberović [bacc.med.techn]. Attending courses requires the payment of a fee and includes training in childbirth, breathing exercises and a tour from the maternity open ward to gynecology department. Furthermore, representatives of the public health service, in the areas of service, offer free courses for pregnant women every first Thursday in the month.

Keywords: pregnancy • birth • parenting • courses • breastfeeding

Running head: Educational courses about breastfeeding

Received March 26th 2017;

Accepted May 5th 2017;

Autor za korespondenciju/Corresponding author: Tina Škugor, Sveučilište u Dubrovniku, Ćira Carića 4, 20000 Dubrovnik • GSM: +386 95 540-2436 • E-Mail: tina.marley1945@hotmail.com

Uvod/Introduction

Trudnoća, porođaj i roditeljstvo uzrokuju mnogobrojne nedoumice u mladim i neiskusnim roditelja, a posebice onih koji nemaju "mentore" koji ih mogu savjetovati u spomenutoj razdoblju. Gubitkom tradicije prenošenja informacija s "koljena na koljeno" promijenili su se i tretmani za vrijeme trudnoće i poroda, a nova tradicija skupljanja informacija iz različitih, ponekad znanstveno nezadovoljavajućih izvora podataka, uzrokuje usvajanje nezadovoljavajućih informacija. Kao primjer navodi se dojenje te neznanje budućih majki koje često nailaze na teškoće pri dojenju te im je po-

treban praktičan savjet, informacija, emocionalna potpora [1]. Zbog spomenutih razloga osnivaju se edukacijski tečajevi za potporu dojenja. U Republici Hrvatskoj [RH] grupe za potporu predstavljaju specifičan oblik potpore dojenju u lokalnoj zajednici u kojem se ostvaruje partnerstvo majki i zdravstvenih djelatnika. Ideja o osnivanju grupa u RH prvi se put opisuje 1993. godine, i to istodobno uvođenjem inicijative Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) i UNICEF-a, „Rodilište – prijatelj djece“ koji se provodi primjenom 10 stupnjeva do uspješnog dojenja [2]

Tečajevi/Courses

Tečajevi koji se pohađaju tijekom prvog tromjesečja trudnoće opisuju problematiku prehrane i tjelesne aktivnosti u trudnoći, rasta i razvoja djeteta u maternici, utjecaja alkohola, cigareta i lijekova, te seksualne aktivnosti tijekom trudnoće [3]. Nadalje, postoje tečajevi koji pripremaju trudnice za dojenje, objašnjavaju postupke u odgoju djeteta, metodama kontracepcije i sl. Svrha je tečajeva poboljšanje stupnja zdravlja članova obitelji, stupnja zdravlja žena u trudnoći, bolje razumijevanje potrebe provođenja metoda pripreme za porođaj, poboljšanje znanja o odgojnim metodama djeteta te posljedično poboljšanje demografske obnove RH. Voditelji tečajeva liječnici su specijalisti ginekolozi i patronažne medicinske sestre, a maksimalan je broj polaznika 15. Program tečaja sadržava zdravstveno-preventivni rad, zdravstveni odgoj, vježbe i praktični rad s trudnicama, savjetovanje te raspravu tijekom koje se odgovara na pitanja polaznika (egalitarni model) [1].

Struktura tečajeva/Structure of Courses

Teme su tečajeva: dojenje, psihičke promjene i psihofizičke tegobe u trudnoći, fiziologija i anatomija, uloga disanja, prehrana, fiziologija porođaja, analgezija tijekom porođaja, stvari potrebne za rođilište. Tijekom tečaja održavaju se i praktične vježbe. Vježbe sadržavaju vježbe relaksacije, vježbe cirkulacije perifernih dijelova tijela, vježbe za opuštanje zdjelice tijekom porođaja, vježbe na lopti, vježbe prvog, drugog, trećeg i četvrtog tipa disanja, vježbe kondicije tijekom trudnoće, vježbe u bolnici i vježbe u kućnom režimu poslije porođaja. Program tečaja sadržava zdravstveno-preventivni rad, zdravstveni odgoj, vježbe i praktični rad s trudnicama, savjetovanje te raspravu tijekom koje se odgovara na pitanja polaznika.

Rezultati/Results

Dugogodišnje iskustvo održavanja trudničkih edukacijskih tečajeva, znatan porast broja polaznika u svakoj idućoj godini, interes i motiviranost trudnica i budućih očeva pokazali su opravdanost održavanja istih, što je rezultiralo povratnom informacijom patronažnih medicinskih sestara, a to je da su trudnice koje su polazile tečajeve imale lakši porođaj i da su se sve odlučile na prirodnu prehranu djeteta. Sredstva javnog informiranja ne daju majkama dovoljno edukativnih informacija koje opravdavaju uporabu i važnost dojenja. Propagandni materijali i informacije o tzv. zamjenskim preparatima za majčino mlijeko sve su mnogobrojniji. Nadalje, negativan čimbenik predstavlja nedovoljan broj posjeta patronažne medicinske sestre tijekom trudnoće. Upoznavanje majke s patronažnom medicinskom sestrom treba početi tijekom trudnoće, i to zato što patronažna medicinska sestra ima najviše sestrinskih kom-

petencija za provođenje zdravstvene skrbi trudnica, i to načina provođenja metoda zdravstvenog odgoja [npr. pravilna prehrana tijekom trudnoće, upoznavanje i ublažavanje normalnih smetnji u trudnoći, priprema za porođaj i roditeljstvo]. Napominjemo, kako u sadašnjem trenutku patronažna medicinska sestra obavlja prvi posjet majci i djetetu tek nakon izlaska iz rođilišta [3,4]

Zaključak/Conclusion

Trudnoća i roditeljstvo predstavljaju osjetljivo razdoblje u životima roditelja te im je potrebno dati podršku i pravilnu edukaciju kako bi se smanjio stupanj neželjenih komplikacija. Rad u edukacijskim tečajevima omogućuje brzo i učinkovito informiranje velikom broju polaznika te omogućuje zadovoljavajući stupanj interaktivne edukacije između polaznika i voditelja, čime se podiže stupanj kvalitete prihvaćanja novih znanja [4]. Zaštita, promicanje i potpora dojenja važan su javnozdravstveni prioritet svih zemalja, zbog čega je dokument strategije zdravstva u RH od 2012.-2020. godine program dojenja istaknula kao važan zadatak.

Dojenje je pravo djeteta i pravo majke [5]. Kako bi se u omogućilo ostvarivanje spomenutog prava, potrebno je osigurati više stručne i društvene pomoći tijekom antenatalnog, perinatalnog i postnatalnog razdoblja. Današnje medijske mogućnosti pružaju niz informacija koje mogu biti kvalitetne i stručne, ali i vrlo opasne zbog znatna utjecaja marketinških potreba, mišljenja mnogobrojnih neprofesionalnih udruga ili laika. Stoga je potrebno poboljšati edukaciju mladih roditelja kako bi kritički mogli izabrati, dobiti i prihvatiti provjerene i znanstveno-stručne verificirane informacije.

Authors declare no conflict of interest.

Zahvala/Acknowledgement

We thank [Narcis Hudorovic, MD.PhD] for assistance with [IMRaD technique, methodology], and for comments that greatly improved the manuscript.

Literatura/References

- [1] Domitrović DL. Važnost trudničkih tečajeva u izgradnji pozitivnih stavova o porođaju, dojenju i roditeljstvu, *Plavi Fokus*, 2015; 11: 16-17; 20-21.
- [2] Eleveđi Gašparović V, Finderle A, Finderle B, Friganović Jerončić Ž, Kolesar S, Kunina B, et al. "Priručnik za predavače na trudničkim tečajevima" Zagreb: MIZIS i UNICEF; 2010: 8-9.
- [3] Žulec M, Puharić Z, Zovko A. Utjecaj pripreme za porođaj na duljinu dojenja *SG/NJ* 2014;19:205-10 DOI: 10.11608/sgnj.2014.19.043
- [4] Barić D. Najčešći uzroci odustajanja roditelja od dojenja u Gradu Zagrebu, diplomski rad, Katedra za socijalnu medicinu i organizaciju zdravstvene zaštite, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2014.
- [5] Grgurić J. Novi programi za promicanje dojenja, *Paediatr Croat*. 2014; 58 (Supl 1): 151-158.